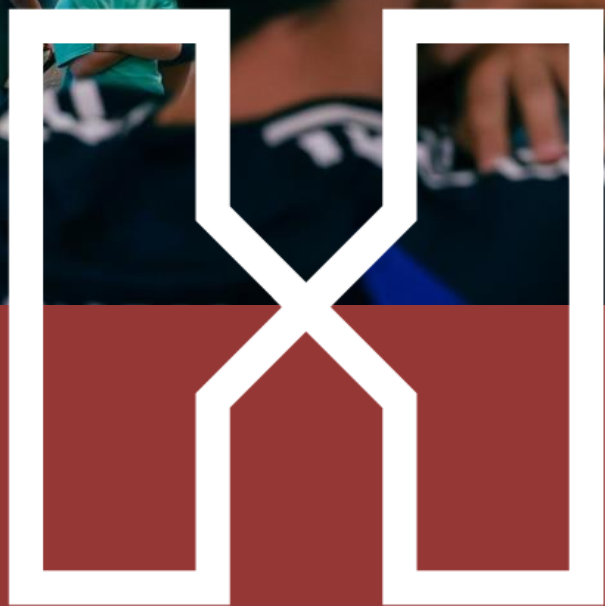

Memòria d'activitats 2024

Xarxa de Museus
d'Història i Monuments
de Catalunya

ÍNDEX

1. Presentació
2. Grup de treball «Museus i Gènere»
3. Escenaris de la Història de Catalunya
4. Pla de recerca
5. Exposicions itinerants
6. Documentació i col·leccions
7. Pla de comunicació
8. Documentació addicional
 - 8.1. Organització i estructura de treball
 - 8.2. Pressupost de la Xarxa de Museus i Monuments d'Història de Catalunya (2024)

1. PRESENTACIÓ

Consolidació i visibilitat

En termes generals, el 2024 es pot considerar un any de consolidació i visibilitat de les actuacions de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya (d'ara endavant, XMHMC o la Xarxa), a partir del full de ruta del [Programa d'actuacions 2021-2024](#) i en el marc dels objectius i funcions genèriques que estableix el document [Museus 2030. Pla de museus de Catalunya](#).

El projecte «Escenaris de la Història de Catalunya» i la tasca que duu a terme el grup de treball «Museus i Gènere» són dues propostes que singularitzen la XMHMC i, per la seva pròpia naturalesa, responen a un nombre més gran d'objectius i línies de treball: construir nous relats de país a partir de la microhistòria, la diversitat o la perspectiva de gènere; treballar temàtiques d'interès transversal amb estratègies d'anàlisi històrica comunes; aportar nous referents de diversitat i inclusió social... Ambdós projectes exemplifiquen el procés de consolidació i visibilitat abans esmentat. En relació amb «Escenaris de la Història de Catalunya», la intensa tasca prèvia d'investigació, adaptació divulgativa, documentació gràfica i visual, per tal d'oferir un relat actualitzat de la història del país a partir d'episodis i comunitats representatives dels mateixos centres de la XMHMC, ha desembocat enguany en nombroses presentacions i activitats divulgatives per donar a conèixer tots els continguts aplegats a l'espai web (escenarisdelahistoria.cat). Més enllà de la presentació pública, és important destacar que s'ha configurat com una proposta dinàmica i en creixement, que anirà afegint nous escenaris (nous relats històrics) fins a completar la història de Catalunya a escala temporal i territorial.

Per la seva part, el grup de treball en matèria de museus i gènere es continua consolidant com a observatori de la perspectiva de gènere en els museus d'història i el patrimoni cultural, oferint seminaris participatius, jornades de formació, elaborant diagnòstics i assessoraments. Enguany, però, s'ha pogut materialitzar una important tasca de fons (fruit de la reflexió compartida de totes les persones que formen el grup de treball) com és la publicació [Repensar el museu. Una guia de reflexió i actuació amb perspectiva feminista](#), una guia pràctica que incorpora pautes de treball i recursos útils per introduir una nova mirada als museus, centrada en les funcions bàsiques (col·leccionar, investigar educar, divulgar, exposar...), amb unes reflexions inicials sobre cada àmbit i unes

propostes d'actuació que tenen, precisament, esperit de proposar i encaminar el punt de partida.

En l'àmbit de documentació i col·leccions, la XMHMC —després d'haver-se dotat anteriorment d'un marc conceptual en matèria d'adquisicions ([La política d'adquisicions dels museus d'història i etnologia de Catalunya](#)) i d'haver treballat en la normalització del tesaurus— va fer un pas més amb la creació d'una Comissió de Documentació, que l'any 2024, a més de revisar el document de requisits per a un nou programa de gestió de col·leccions, va potenciar les propostes de formació i va començar la redacció d'un manual de procediments per a documentació en museus d'història i d'etnologia.

En un sentit semblant, la Comissió de Recerca de la XMHMC va incidir en col·laboració establerta amb el CSIC i la Universitat de Girona, relacionada amb el projecte «Desigualtat, mobilitat i conflicte social a la Corona d'Aragó (s. XIII-XVI)». Això va permetre continuar amb els projectes de recerca en diversos centres (Tortosa, Cardona, Girona, Sant Cugat, Cervera, Terrassa...), que en algun cas ja han culminat el procés d'investigació amb la publicació i presentació de [Població i riquesa a Tortosa a començament del segle XIV: estudi i edició del llibre de manifest de 1316](#). Per donar a conèixer aquestes recerques i generar accions de transmissió, durant l'any 2024 també es va dissenyar la jornada [De la recerca al museu: empremtes de vida i històries recuperades](#).

Així mateix, la XMHMC continua treballant per oferir determinats serveis mancomunats, entre els quals destaca el recurs d'una borsa d'exposicions itinerants que permeten contribuir a la difusió de temàtiques afins i complementar la programació dels respectius centres. És un recurs molt sol·licitat que s'ha vist reforçat amb l'adaptació d'un projecte destacat com és l'exposició «Volaverunt. Els gravats de Goya des de la contemporaneïtat», una producció del Museu de Mataró que presenta les quatre grans sèries de gravats de l'autor en diàleg amb artistes contemporanis.

Finalment, convé destacar dos elements que es van començar a configurar a finals d'any. Per una banda, en el Plenari de la XMHMC de 29 de novembre del 2024, es va acordar per unanimitat l'adhesió del [Mas Miró](#) (Mont-roig del Camp) com a nou membre de la xarxa. Després de les converses prospectives inicials i d'haver aplegat tota la documentació que especifica el Codi de pertinença (memòria d'activitats, registre, composició, etc.), se'n va valorar positivament la

idoneïtat i concordança amb els objectius i missió de la XMHMC i es va iniciar el procés administratiu i jurídic per formalitzar legalment l'adhesió. Per l'altra, va començar el procés per elaborar el Programa d'actuacions (2025-2028), donat que l'anterior estava a punt de perdre vigència. A través de l'assessorament de l'empresa Alisis, es va començar una primera fase d'anàlisi dels precedents, recollida de dades i entrevistes personalitzades, i en el primer trimestre de l'any vinent es procedirà a la posada en comú dels principals objectius i accions i a la redacció final del programa.

Per tots aquests motius expressats —que es detallen en els continguts de la memòria¹—, l'any 2024 es pot considerar de consolidació i visibilitat i, com és preceptiu, s'ha continuat treballant per assolir els objectius estratègics i programàtics d'una manera efectiva i en concordança amb la missió i els valors de la XMHMC.

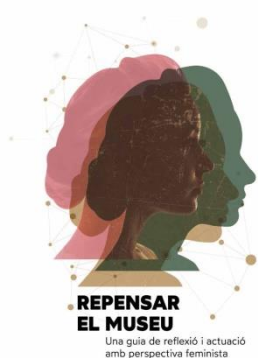
¹ Es recomana la lectura d'aquesta memòria en format digital, atès que hi ha un volum molt important d'informació enllaçada al núvol per tal que esdevingui un document més sintètic i amè.

2. MUSEUS I GÈNERE

Seguint el fil d'iniciatives anteriors de difusió i formació impulsades pel grup de treball sobre Museus i Gènere (com [Experiències en l'aplicació de la perspectiva de gènere o feminista a museus i patrimoni](#), [El gènere en els museus: una qüestió de responsabilitat social](#), [Museus, monuments i gènere](#), etc.), la jornada [Dones, museus i patrimoni](#) prenia com a punt de partida les reflexions que estructuraven la guia «Repensar el museu» i presentava una selecció de les d'experiències inspiradores relacionades amb les funcions pròpies d'un museu: col·leccionar, investigar, divulgar, documentar, exposar, educar, etc. A la conferència inaugural de Paloma González sobre feminisme, museus i memòries, s'hi van sumar les de Sara López, Jordina Boix, Pilar Fatás i Asunción Martínez, Dolores Fernández, Encarna Lago i Susana García. La sessió va comptar amb 152 persones inscrites (61 en el format presencial i 91 en línia) i va tenir una bona acollida general (un grau de satisfacció de 4,5 sobre 5, segons les enquestes dels assistents). Posteriorment, l'enregistrament de totes les intervencions es va fer públic en el [canal de YouTube](#) de la XMHMC.

Durant aquest any va finalitzar la correcció, revisió i edició de la publicació ([Repensar el museu. Una guia de reflexió i actuació amb perspectiva feminista](#)) que es presentarà en públic en el marc de la jornada [Repensar els museus des del feminisme](#), que tindrà lloc el 10 de febrer del 2025. El programa se centrarà en intervencions a càrrec de membres i entitats del grup de treball «Museus i Gènere» i, a més de la voluntat de difondre la publicació, es volen generar reflexions i debats que serveixin de punt de partida per a futurs projectes.

Coberta de la guia
«Repensar el museu»

Imatges de la jornada «Dones, museus i patrimoni»

3. ESCENARIS DE LA HISTÒRIA

Després de la campanya de llançament d'[Escenaris de la Història](#), amb la [presentació pública](#) al Museu d'Història dels Jueus, i de [la primera activitat](#) programada pel Museu d'Història de Cambrils (ambdues, a finals del 2023), en el transcurs del 2024 es va desplegar un bon nombre de noves accions per incidir en la divulgació territorial. Els centres de la XMHMC que hi van participar tenien l'objectiu de posar en escena els propòsits generals del projecte, a partir de les especificitats que els singularitzen i els permeten representar una part fonamental de la història del nostre país. A cada escenari el fonament de les activitats desenvolupades se centrava en la recerca històrica i el personatge que estructurava el relat. Amb aquesta premissa, les diferents seus van dur a terme les accions que millor s'acomodaven a la seva programació i a les dates escollides: presentacions formals del projecte, projecció del videoresum de cada escenari, visites guiades, representacions teatralitzades, concerts...

> 15 de març – Folgueroles

17.30 h. Visita guiada gratuïta a la Casa Museu Verdaguer a càrrec de la directora, Jordina Boix / 19.00 h. Sala Mirador del Centre Cultural de Folgueroles. Presentació del projecte, a càrrec de Jordina Boix i David Santaaulària. Lectura dramatitzada de [Jacint Verdaguer i la família pagesa](#), a càrrec de Dolors Rossiñol (a partir del text elaborat per l'escriptora Imma Cortina Grau per al projecte «Escenaris de la Història») i actuació d'Arnau Tordera, en la seva versió El joglar, amb una tria de les cançons del disc [Verdaguer. Ombres i maduixes](#).

> 21 de setembre, 12 i 17 d'octubre - Museu d'Història dels Jueus, Girona
Tres sessions de la visita teatralitzada [Un bany d'històries per descobrir la vida al call medieval](#), a càrrec de la companyia La Minúscula. Visita fonamentada en el relat [Estel·lina i la vida al call gironí](#), que l'escriptora Imma Cortina Grau va elaborar, a partir de la recerca històrica d'Irene Llop Jordana, per al projecte «Escenaris de la Història». Activitat celebrada en el marc de les Jornades Europees de Cultura Jueva (JECJ).

> 12 i 13 d'octubre – Museu d'Història de Girona

Dues sessions de la visita teatralitzada [La Queta i la Consol i les vivències d'un temps de guerra](#), a càrrec de la companyia La Minúscula. Visita fonamentada en el [relat homònim](#) de l'escriptora Imma Cortina Grau.

Actuació d'Arnau Tordera, Casa Museu Verdaguer

Lectura del text «Jacint Verdaguer i la família pagesa», Casa Museu Verdaguer

«La Queta i la Consol i les vivències d'un temps de guerra», Museu d'Història de Girona

«Un bany d'històries per descobrir la vida al call medieval», Museu d'Història dels Jueus

> 29 de juny – Reial Monestir de Santes Creus

18 i 20 h. Presentació del projecte i dues visites teatralitzades [Blanca d'Anjou, un passeig amb la cort reial](#), a càrrec de la companyia Teatralitzat. Visita fonamentada en el [relat homònim](#) de l'escriptora Imma Cortina Grau, a partir de la recerca històrica de Gemma Busquets.

> 22 de juliol – Museu de Sant Cugat

22 h. Presentació del projecte (a càrrec d'Alba Rodríguez i Jordina Boix), projecció del vídeo [Pere Ferrer i la comunitat monàstica](#), representació teatralitzada amb la companyia Mira-Sol Teatre i actuació del grup musical [Gregotechno](#).

> 11 i 12 d'octubre – Museu de Tortosa

11 d'octubre, 18.30 h. Presentació del projecte i projecció del vídeo [El carceller Jutglar i l'aljama tortosina](#) / 20.00 h. Concert de música sefardí a càrrec el [pianista Toni Costa](#).

12 d'octubre, 11.00 h. Visita guiada per la Tortosa medieval. Activitat celebrada en el marc de les Jornades Europees del Patrimoni.

«Blanca d'Anjou, un passeig amb la cort reial»,
Reial Monestir de Santes Creus

Projecció del vídeo «Pere Ferrer i la comunitat
monàstica», Museu de Sant Cugat

Actuació del grup Gregotechno, Museu de
Sant Cugat

Actuació del pianista Toni Costa, Museu de
Tortosa

A més de les activitats de presentació (que s'ampliaran i potenciaran l'any vinent) es va desplegar l'estratègia de difusió general a tots els centres amb la incorporació d'un element corpori per donar identitat al projecte (i a la XMHMC), uns díptics informatius i un carnet de fidelització plantejat amb la doble voluntat de fomentar les visites entre les diferents seus i de reforçar el sentit unitari. Per altra banda, es van incloure en l'espai web dos nous escenaris: [L'esclava Flora i la vida en una vil·la romana](#), centrat en la vil·la romana de Torre Llauder, a Mataró, i [La sacerdotessa Aiunordin i la ciutat ibèrica de Kum](#), sobre la ciutat ibèrica de Kum-Castellet de Banyoles. En ambdós casos, suposa l'ampliació de l'abast temàtic, cronològic i territorial i, en el mateix sentit, es va encomanar la tasca de preparar els textos històrics relacionats amb el [Castell Monestir d'Escornalbou](#), el [conjunt monumental de Sant Pere de Rodes](#) i la comunitat gitana que havia estat ubicada al Somorrostro.

4. PLA DE RECERCA

Un dels actius principals de la Comissió de Recerca de la XMHMC parteix de la col·laboració establerta amb el CSIC i la Universitat de Girona, relacionada amb el projecte «Desigualtat, mobilitat i conflicte social a la Corona d'Aragó (s. XIII-XVI)». La implicació de la XMHMC va permetre endegar projectes de recerca en diversos centres (Tortosa, Cardona, Girona, Sant Cugat, Terrassa...) per la rellevància que tenen per a l'objecte d'estudi. En alguns casos es van ampliar els terminis i la dotació de la investigació (donada la riquesa i amplitud dels fons arxivístics), però també es va iniciar un nou projecte sobre l'evolució econòmica i social de Cervera (XV-XVII) i es va donar suport puntual a la recerca sobre dues persones que van habitar el poblat de la Santa Creu. Convé destacar, però, la publicació de [Població i riquesa a Tortosa a començament del segle XIV: estudi i edició del llibre de manifest de 1316](#), que culmina el procés d'investigació que va posar en relleu l'excepcionalitat d'aquest manifest i va esperonar la necessitat de fer-ne la transcripció, un estudi més aprofundit i la posterior edició.

Per donar a conèixer aquests projectes i generar accions de transmissió de coneixements en museus i centres patrimonials, durant l'any 2024 també es va dissenyar la jornada [De la recerca al museu: empremtes de vida i històries recuperades](#) (3 de febrer del 2025, a la Universitat de Girona).

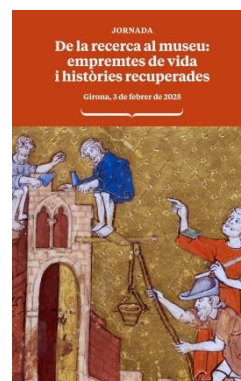
Una altra línia de treball està relacionada amb l'exposició de caràcter històric sobre la comunitat gitana, impulsada pel Museu d'Història de Catalunya, que s'inaugurarà a mitjan 2025. Donat que diversos centres de la XMHMC van mostrar interès en la proposta, es van establir línies de suport a la investigació en les seves localitats i àrees d'influència, i així disposar d'informació d'un àmbit temàtic molt desatès i poc treballat i de material que permeti arrodonir i complementar els continguts quan acullin el format itinerant de la mostra.

Presentació del llibre *Població i riquesa a Tortosa a començament del segle XIV* (Arxiu Comarcal del Baix Ebre)

Coberta del llibre *Població i riquesa a Tortosa*

Fulletó jornada «De la recerca al museu»

5. EXPOSICIONS ITINERANTS

La XMHMC disposa d'una borsa d'exposicions itinerants que permeten contribuir a la difusió de temàtiques afins i a complementar la programació dels respectius centres. En tots els casos la xarxa assumeix les despeses de transport i muntatge i els museus receptors habitualment ho complementen amb un seguit d'activitats complementàries específiques.

Durant l'any 2024, quatre exposicions produïdes pel Museu d'Història de Catalunya van permetre que diversos centres es beneficiessin d'aquesta línia de col·laboració.

-Fins al 2 de febrer a Can Marfà. Museu de Mataró, es van sumar dues exposicions, Menús de guerra i El farcell de la postguerra (791 visitants), concebudes com un projecte de recerca sobre la història de l'alimentació a Catalunya durant la primera meitat del segle XX. El recorregut d'ambdues permetia anar des de la voluntat renovadora durant la Segona República fins als moments d'escassetat, les cartilles de racionament i els receptaris de subsistència de la postguerra.

-Fins al 26 de gener, el Museu d'Història de Cambrils va presentar la mostra Obert per vacances (1.661 visitants) a la Sala El Pati del Centre Cultural.

«Obert per vacances», Museu d'Història de Cambrils

«Menús de guerra» i «El farcell de la postguerra», Museu de Mataró

«Espero una postal», Museu Torre Balldovina i Museu d'Història de Cambrils

-L'exposició «Espero un postal» va circular per tres membres de la XMHMC. Del 18 de març al 26 de maig es va poder veure [al Museu Torre Balldovina](#) (563 visitants). Del 5 de setembre fins al 13 d'octubre, es va instal·lar a [la Torre del Port del Museu d'Història Cambrils](#) (200 visitants) i va suposar el tret de sortida i acompanyament de les activitats del XVIII Cicle de memòria de tardor. Amb el títol [Correspondència contra l'oblit](#), el cicle pretenia aproximar a la ciutadania la importància de comunicar-se amb els éssers estimats en un context de guerra. I a partir del 18 d'octubre (i fins al 19 de gener del 2025), [a Ca l'Arenas. Museu de Mataró es va adaptar la mostra itinerant](#) (958 visitants), afegint-hi una selecció d'alguns objectes de la col·lecció del mateix museu, van incloure una selecció de postals de diferents èpoques que mostraven espais o escenes singulars de la ciutat procedents del fons de l'Arxiu Comarcal del Maresme.

Durant l'any 2024, també cal destacar l'adaptació de l'exposició [Volaverunt. Els gravats de Goya des de la contemporaneïtat](#) per tal d'iniciar la itinerància en els centres de la XMHC. Es tracta d'una proposta iniciada i produïda pel Museu de Mataró a partir de les quatre grans sèries de l'artista aragonès que preserva en el seu fons: *Caprichos*, *Desastres de la guerra*, *Tauromaquia* i *Proverbios*. El primer lloc on s'ha presentat és a Santa Coloma de Gramenet (de l'1/12/2024 al 23/02/2024), i es va desplegar en dues seus —el Museu Torre Balldovina i el Centre d'Art Contemporani Can Sisteré— els gravats de Goya, acompanyats de la visió contemporània que proposen les intervencions dels artistes Irene Solà, Anna Dot, Marcos Prior, la Compañía La Soledad i dels autors locals Miquel Àngel Para i Benito Marcos ([programa de mà](#), [nota de premsa](#) i [reportatge fotogràfic](#)).

Inauguració de l'exposició «Volaverunt. Els gravats de Goya des de la contemporaneïtat», Can Sisteré i Museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramenet

6. DOCUMENTACIÓ I COL·LECCIONS

Un cop finalitzada la revisió del document de requisits per a un nou programa de gestió de col·leccions, durant l'any 2024 la tasca de la Comissió de Documentació i Col·leccions es va centrar a desenvolupar i prioritzar les principals funcions que s'havien definit com a objectius centrals: formació, elaboració de protocols de procediments, confecció d'un reservori compartit de bibliografia a l'ús, etc. En primera instància, es van consensuar accions de formació sobre documentació en etnologia amb el Servei de Museus, que va ser qui va organitzar un curs de quatre sessions virtuals, a càrrec de destacats especialistes: «Recerca i treball de camp en l'àmbit de l'etnologia per a museus catalans» (Íngrid Bertomeu, 31 de maig), «Vocabularis controlats en l'àmbit de l'etnologia» (Roger Costa, 27 de juny), «Documentació de béns etnològics als museus catalans» (Verónica Pérez, 30 de setembre) i «Reflexió crítica al voltant de les col·leccions de museus d'interès etnològic» (Xavier Roigé, 11 de novembre). Cada sessió va comptar amb una mitjana de 20-25 assistents (tècnics i col·laboradors de la XMHMC i la Xarxa de Museus d'Etnologia) i van ser especialment valorades per les consultes de caràcter pràctic, però també per les aportacions metodològiques que permeten acostar la documentació a les noves realitats que afronten els museus.

Un altre eix fonamental de treball es va centrar a definir els objectius d'un manual de procediments de documentació per a museus de caràcter social. Un cop valorada la literatura preexistent, els seus possibles dèficits i necessitats d'actualització, es van establir els criteris per disposar d'un manual pràctic (amb independència del programari que s'empri en un futur pròxim) i se'n va encomanar la redacció a Mercè Pibernat, amb la supervisió de Conxita Gil i reunions periòdiques amb la Comissió per consensuar-ne l'evolució. El resultat final es preveu tenir-lo disponible el primer semestre de l'any vinent.

Curs de formació: «Recerca i treball de camp en l'àmbit de l'Etnologia per a museus catalans» (Íngrid Bertomeu)

Curs de formació: «Documentació de béns etnològics als museus catalans» (Verónica Pérez)

7. PLA DE COMUNICACIÓ

Durant l'any 2024 s'ha fet especial incidència en el desplegament de l'estratègia comunicativa relacionada amb el projecte «Escenaris de la Història». A la [presentació a la premsa](#), al Museu d'Història dels Jueus, i [la recreació del setge de 1640](#), a Cambrils, que van tenir lloc a finals del 2023, l'han succeït nombroses activitats en diversos centres de la XMHMC (vegeu el punt 3 d'aquesta memòria) pensades per ampliar la difusió a escala territorial. Amb el suport de l'empresa Abancalar, es va preparar una campanya de llançament que comptava amb les següents accions: una roda de premsa com a tret de sortida, un pla de mitjans i estratègia digital (desenvolupat en diferents moments d'intensitat), un calendari d'actes de presentació per tal que cada equipament n'ampliés la difusió a escala local, la creació d'un element corporatiu per donar identitat al projecte i un carnet de fidelització plantejat amb la doble voluntat de reforçar el sentit de pertinença a la XMHMC i fomentar les visites entre les diferents seus.

La campanya de llançament d'«Escenaris de la Història» i la resta d'elements per difondre accions d'altres projectes (Museus i Gènere, recerca, etc.), sempre s'han fet tenint presents les indicacions i el full de ruta plantejat al [Pla de comunicació de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya](#), (aprovat l'any 2022), i molt especialment, el [Manual d'identitat visual](#), per tal de dotar de coherència els missatges comunicatius. En relació amb les propostes d'accions incorporades en l'esmentat Pla de comunicació, enguany s'ha estat treballant en l'arquitectura interna i disseny de l'espai web, en el manual d'identitat verbal; en el Pla d'obertura i dinamització de xarxes socials, etc. Finalment, durant el 2024 també hi ha hagut la possibilitat de crear un vídeo promocional de la XMHMC (encomanat a l'empresa Coleo), amb una versió de [2:43 minuts](#) i una altra de [36 segons](#) (pensada per a xarxes socials).

Carnet de fidelització i fullet promocional

Captura de pantalla del vídeo divulgatiu de la XMHMC

8. DOCUMENTACIÓ ADDICIONAL

8.1. Organització i estructura de treball

La XMHMC està composta pels següents museus: Museu d'Història de Catalunya (museu capçalera); Casa Museu Verdaguer, Folgueroles; Museu Comarcal de Cervera; Museu de Lleida; Museu de Mataró; Museu de Sant Cugat; Museu de Terrassa; Museu de Tortosa; Museu d'Història de Cambrils; Museu d'Història de Girona; Museu d'Història dels Jueus, Girona; Museu d'Història de l'Hospitalet; Museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramenet.

I també en formen part els següents elements d'alt valor patrimonial gestionats per l'Àrea de Monuments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural: Canònica de Santa Maria de Vilabertran (Alt Empordà), Cartoixa d'Escaladei (la Morera del Montsant), Casa Museu Prat de la Riba (Castellterçol), Casa Museu Rafael Casanova (Moià), castell de Cardona (Bages), castell de Claramunt (la Pobla de Claramunt, Anoia), castell de Miravet (Ribera d'Ebre), Castell Monestir d'Escornalbou (Riudecanyes), ciutat ibèrica del Castellet de Banyoles (Tivissa), poblat ibèric Coll del Moro (Gandesa), conjunt monumental de Sant Pere de Rodes (Port de la Selva), convent de Sant Bartomeu (Bellpuig), Reial Monestir de Santes Creus (Aiguamúrcia), Roca dels Moros (el Cogul); Torre de la Manresana (els Prats de Rei), ciutat ibèrica del Molí d'Espígol (Tornabous) i Estudi Taller Carles Fontserè (Porqueres).

L'acció de la XMHMC es du a terme a partir de les decisions preses en el si del Plenari, desenvolupades a partir de les comissions de cadascun dels projectes i amb l'assistència de l'oficina tècnica. A partir d'aquí, quan ha sigut necessari, s'ha recorregut a diferents professionals per dur a terme encàrrecs concrets.

Durant l'any 2024 es van produir diversos canvis que es relacionen amb la composició del Plenari de la XMHMC. Carme Bergés, fins ara directora del Museu de Cervera, esdevenia la nova responsable de l'Àrea de Monuments i Jaciments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural en substitució de Marina Miquel, que passava a ocupar la Subdirecció General de Patrimoni Cultural, i es va donar compte del nou càrrec de Sònia Blasco com a cap del Servei de Museus (després de la jubilació de Magda Gassó) i les incorporacions en el mateix servei d'Anna Garrido (fins al moment coordinadora de l'Arqueoxarxa) i de Maria Cruz en substitució de Carles Padrós. En el Plenari del mes de juny es va informar de moltes modificacions: Eva Castellanos assistia en condició de nova directora del Museu de Tortosa (i no pas en condició de tècnica de patrimoni, com havia succeït fins al moment); Josep Maria Solias, en canvi, va anunciar que ja no era director del Museu de l'Hospitalet però que hi seria en representació fins que es resolgués el procés obert per substituir-lo; Margarida Sala va fer avinent que, a partir d'aquell moment, seria la nova cap d'àrea de museografia del Museu d'Història de Catalunya i la nova direcció recauria en la figura de Jordi Principal (el qual es va presentar i incorporar al Plenari del mes d'octubre) i, finalment, es va donar a conèixer la incorporació de Mariona Bachs (en substitució de Maria Cruz) en tasques de coordinació de les xarxes de museus i programes del Pla de museus (si bé de forma circumstancial va estar de baixa per maternitat i, transitòriament, Anna Garrido es va

continuar encarregant de la coordinació de les xarxes). En el Plenari del mes de desembre, també es va comunicar que Mireia Pedro ocupava la plaça de direcció del Museu de Cervera.

Plenari de la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya

Composició:

Clara Arbués (Museu de Lleida)

*Mariona Bachs (Servei de Museus. Direcció General del Patrimoni Cultural)

*Carme Bergés (Museu Comarcal de Cervera / Àrea de Monuments i Jaciments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural)

Sònia Blasco (Servei de Museus. Direcció General del Patrimoni Cultural)

Jordina Boix (Casa Museu Verdaguer de Folgueroles)

Anna Capella (Museu de Mataró)

Eva Castellanos (Museu de Tortosa)

Magda Clavell (Museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramenet)

Anna Garrido (Servei de Museus. Direcció General del Patrimoni Cultural)

Gerard Martí (Museu d'Història de Cambrils)

Sílvia Planas (Museu d'Història de Girona i Museu d'Història dels Jueus, Girona)

Gemma Ramos (Museu de Terrassa)

Alba Rodríguez (Museu de Sant Cugat)

*Margarida Sala / Jordi Principal (Museu d'Història de Catalunya)

Josep M. Solias (Museu de l'Hospitalet)

David Santaaulària (coordinador XMHMC)

*Anotacions: Carme Bergés va formar part del Plenari com a directora del Museu Comarcal de Cervera i, a partir del mes de juny, com a cap d'Àrea de Monuments i Jaciments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, en substitució de Marina Miquel.

*Margarida Sala va figurar en representació del Museu d'Història de Catalunya fins a la reunió del mes de juny i, a partir del mes d'octubre, va recaure en el nou director, Jordi Principal.

*En relació amb el Servei de Museus, Mariona Bachs es va incorporar al Plenari a mig curs i com a persones eventuais de suport a personal eventual de suport en el, Branka Vujanovic i Cristina Calamote també van assistir a alguna reunió.

Dates de les reunions: 16-02-2024 (Museu d'Història de Catalunya) / 14-06-2024 (Sala Mirador del Centre Cultural de Folgueroles) / 27-09-2024 (Museu d'Història de Catalunya) / 29-11-2024 (Museu Torre Balldovina)

Comissió Escenaris de la Història de Catalunya

Composició:

Jordina Boix (Casa Museu Verdaguer de Folgueroles)

Meritxell Cano (Museu de Lleida)

*Magda Clavell (Museu Torre Balldovina)

*Josep Maria Montaner (Àrea de Monuments i Jaciments de l'ACdPC)

*Carles Sánchez (Museu de Terrassa)

*Carles Padrós (Àrea de Monuments i Jaciments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural)

David Santaaulària (coordinador XMHMC)

Dates de les reunions: 19-04-2024 / 3-06-2024 / 3-07-2024 / 21-11-2024

*Anotacions: Carles Sánchez i Carles Padrós van formar part transitòriament d'aquesta comissió fins que van tenir una nova ocupació laboral a la Universitat de Barcelona i al Servei de Patrimoni

Arqueològic i Paleontològic. Van ser substituïts per Magda Clavell (Museu Torre Balldovina) i Josep Maria Montaner (Àrea de Monuments i Jaciments de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural).

Grup de treball «Museus i Gènere»

Composició:

Carme Bergés (Museu Comarcal de Cervera)
Maria Cacheda (Agència Catalana del Patrimoni Cultural)
Liliane Cuesta (Museu Nacional de Ceràmica i de les Arts Sumptuàries Gonzàlez Martí)
Conxita Gil (Museu de Mataró)
Ricard Huerta (Universitat de València)
Gerard Martí (Museu d'Història de Cambrils)
Sílvia Planas (Museu d'Història de Girona i Museu d'Història dels Jueus, Girona)
Margarida Sala (Museu d'Història de Catalunya)
David Santaaulària (coordinador XMHMC)

Dates de les reunions: 15-01-2024 / 3-06-2024 / 19-07-2024 / 1-10-2024 / 9-10-2024

Comissió Pla de comunicació

Composició:

Jordina Boix (Casa Museu Verdaguer de Folgueroles)
Anna Capella (Museu de Mataró)
Raquel Castellà (Museu d'Història de Catalunya)
Jordi Principal (Museu d'Història de Catalunya)
David Santaaulària (coordinador XMHMC)

Dates de les reunions: 8-02-2024 / 17-09-2024 /

Comissió Pla de recerca

Composició:

Carme Bergés (Museu Comarcal de Cervera)
Magda Clavell (Museu Torre Balldovina, Santa Coloma de Gramenet)
Sílvia Planas (Museu d'Història de Girona i Museu d'Història dels Jueus, Girona)
Alba Rodríguez (Museu de Sant Cugat)
*Esther Balasch (Museu de Lleida)
*Gemma Ramos (Museu de Terrassa)
David Santaaulària (coordinador XMHMC)

Dates de les reunions: 18-03-2024 / 16-07-2024 / 22-10-2024

*Anotacions: Gemma Ramos i Esther Balasch es van incorporar com a nous membres.

Comissió de Documentació i Col·leccions

Composició (comissió conjunta amb la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya):

Teresa Rodon (Museu d'Història de Catalunya)
*Carmen Berlabé / Esther Balasch (Museu de Lleida)
Eva Castellanos (Museu de Tortosa)
Maria Àngels Espona (Museu Etnogràfic de Ripoll)
Gemma Font (Museu Etnològic del Montseny, la Gabella)
Núria Teno (Museu de la Pesca)
Josep Tugues (Ecomuseu de les Valls d'Àneu)

*Conxita Gil (Museu de Mataró)

David Santaaulària (coordinador XMHMC)

Joan Vicens (coordinador XMEC)

*Anotacions: Esther Balasch va substituir Carmen Berlabé per jubilació i també es va incorporar Conxita Gil (Museu de Mataró) a la comissió.

Dates de les reunions: 16-01-2024 / 25-03-2024 / 12-07-2024 / 25-11-2024 / 17-12-2024

8.2. Pressupost de la Xarxa de Museus i Monuments d'Història de Catalunya (2024)

Projecte	Dotació inicial	Despesa executada
Itinerància exposicions	17.750,00 €	29.607 €
Coordinació xarxa	30.250,00 €	30.250 €
Escenaris de la història	30.000,00 €	34.369 €
Museus i Gènere	19.000,00 €	10.510 €
Pla de comunicació	18.000,00 €	11.695 €
Pla de recerca	12.000,00 €	11.092 €
Documentació i Col·leccions	3.000 €	2.468 €
Formació	5.000 €	4.990 €
Total	135.000 €	134.981 €

- 13 museus
- 18 monuments i jaciments

Oficina tècnica:

Museu d'Història de Catalunya
Plaça de Pau Vila, 3
08039 Barcelona

Contacte:

93 225 47 00
xarxahistoria.cultura@gencat.cat

